

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

17 NOVEMBRE 1949.

PROPOSITION DE LOI

portant régularisation
de la pension des magistrats de l'ordre judiciaire.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le projet que nous avons l'honneur de déposer a pour but de mettre fin à la situation injuste et anticonstitutionnelle dans laquelle se trouvent les magistrats émérites par suite de leur exclusion du bénéfice de la loi du 14 août 1947. Cette loi qui a augmenté les traitements des membres de l'Ordre Judiciaire n'a pas, jusqu'à ce jour, été rendue applicable aux magistrats admis à l'Éméritat.

L'article 100 de la Constitution est conçu comme suit :

« Les juges sont nommés à vie. Aucun juge ne peut être » privé de sa place, ni suspendu, que par un jugement. »

Il résulte de ce texte que le magistrat ne peut être mis à la retraite pour un motif d'âge et qu'il exerce ses fonctions sa vie durant; que si un motif physique ou moral l'empêche de continuer son activité, il ne peut être privé de sa charge que par ses pairs et par un jugement motivé. Il en résulte également que jusqu'à sa mort le magistrat jouit des prérogatives, honneurs et émoluments inhérents aux fonctions qu'il exerce.

En 1867, le Gouvernement, pour éviter le danger que certaines situations pouvaient offrir, envisagea de limiter l'activité des magistrats et de fixer un âge de mise à la retraite.

D'éminents juristes s'élevèrent contre ce projet qui, disaient-ils, était contraire à l'article 100 de la Constitution.

Pour rester, tout au moins, dans l'esprit du dit article 100, le Gouvernement, tout en fixant les limites d'âge prévues, créa l'Éméritat, c'est-à-dire une situation dans laquelle le magistrat atteint cesserait d'exercer ses fonctions, mais continuerait à jouir sa vie durant de toutes les prérogatives, honneurs et traitements comme s'il restait en activité. L'Éméritat n'est donc pas une pension identique à celle des fonctionnaires de l'État.

17 NOVEMBER 1949.

WETSVOORSTEL

tot regularisatie van het pensioen
van de magistraten van de rechterlijke macht.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Het voorstel dat wij de eer hebben in te dienen, heeft ten doel een einde te maken aan de onrechtvaardige en ongrondwettelijke toestand waarin de emeriti-magistraten zich bevinden ten gevolge van hun uitsluiting van de wet van 14 Augustus 1947. Deze wet waardoor de wedden van de leden van de Rechterlijke Orde werden verhoogd, werd tot dusver nog niet toepasselijk gemaakt op de tot het Emeritaat toegelaten magistraten.

Artikel 100 der Grondwet luidt :

« De rechters worden voor hun leven aangesteld. Geen rechter kan van zijn plaats worden ontzet of worden geschorst dan door een vonnis ».

Uit die tekst blijkt dat de magistraat niet kan worden op pensioen gesteld wegens zijn leeftijd en dat hij zijn ambt uitoefent zijn leven lang; dat, zo lichamelijke of morele redenen hem beletten zijn bedrijvigheid te blijven uitoefenen, hij slechts door zijn gelijken en door een met redenen omkleed vonnis uit zijn ambt kan worden ontzet. Daaruit volgt eveneens dat de magistraat tot aan zijn dood de voorrechten, eerbewijzen en bezoldigingen geniet welke verbonden zijn aan het ambt dat hij uitoefent.

Ten einde het gevaar dat uit sommige toestanden zou kunnen voortvloeien, te vermijden, stelde de Regering zich in 1867 voor de bedrijvigheid van de magistraten te beperken en een leeftijd van oppensioenstelling vast te stellen.

Vooraanstaande rechtsgeleerden kwamen tegen dit ontwerp op daar het, zegden zij, strijdig was met artikel 100 der Grondwet.

Maar, om ten minste in de geest van dit artikel 100 te blijven, heeft de Regering, wanneer zij de leeftijdsgrenzen vaststelde, het Emeritaat in 't leven geroepen, d. w. z. een toestand waarin de magistraat die de grens heeft bereikt, zou ophouden zijn ambt uit te oefenen, maar zijn leven lang al de voorrechten, eerbewijzen en wedden blijven genieten alsof hij in dienst bleef. Het Emeritaat is dus niet een pensioen gelijk dit van de andere rijksambtenaren.

G.

Les documents parlementaires de l'époque reproduisent les sentiments exprimés à ce sujet lorsque le projet du Gouvernement fut soumis aux Chambres et précisent nettement les conditions dans lesquelles le projet du Gouvernement fut adopté. (Voir notamment : Documents parlementaires 1866/67, p. XIII, p. 905. — Rapport de M. Barbanson au Sénat, Doc. Parl. 1866/67, N° XLIII, et Pandectes Belges, V^o, Eméritat, N° 12 et ss. Pasicrisie 1873, 1, 288. — Pandectes Belges, V^o, Eméritat, N° 20 et ss.)

M. Orts, dans son rapport au nom de la Commission de la Justice, a dit :

« La Commission, dans sa majorité, se rallie au principe de la mise à la retraite forcée, mais à 2 conditions :
 » 1) l'une lui semble nécessaire pour assurer au magistrat cette sécurité matérielle qui est l'une des garanties d'indépendance que l'on a voulu donner au pays en proclamant le dogme de l'inamovibilité des juges; elle consiste à accorder au magistrat mis à la retraite, comme la loi l'accorde aux professeurs d'Universités, l'Eméritat, c'est-à-dire la jouissance au traitement complet au lieu d'une pension; 2) l'autre élève la limite d'âge selon la hiérarchie judiciaire. »

M. Dupont a déclaré :

« Le magistrat, atteint par la limite d'âge, conserve tous les émoluments et tous les honneurs attachés à son siège; une seule restriction y est mise : on lui enlève le pouvoir de siéger, c'est-à-dire qu'on ôte au magistrat celle de ses attributions qui peut être nuisible à la société. Le projet fait à la magistrature une position digne d'elle. »

MM. Watteau et Bara se sont exprimés dans le même sens.

Au Sénat, M. Barbanson, Rapporteur, déclara que les magistrats conservaient tous les avantages du travail et de l'activité.

Ainsi donc, si la loi du 25 juillet 1867 fut votée, ce fut sur les assurances formelles que le magistrat devenu émérite continuerait à jouir, sa vie durant, de toutes les prérogatives, émoluments et honneurs inhérents à sa charge, comme s'il demeurait en fonctions.

Cette situation claire et précise ne fut jamais discutée et toutes les lois qui augmentèrent les traitements de la magistrature furent strictement appliquées aux magistrats émérites. Il en fut de même, en dernier lieu, par la loi du 13 septembre 1928, dont l'effet persista jusqu'à la loi du 14 août 1947.

Ainsi pendant 80 ans le droit conféré aux magistrats émérites, tant par la Constitution que par la loi du 25 juillet 1867, fut reconnue par les législatures successives qui toutes tinrent à honneur de respecter les engagements pris par leurs devanciers de 1867.

Parut enfin la loi du 14 août 1947 augmentant les traitements des magistrats.

Jusqu'à ce jour cette loi n'a pas été appliquée aux magistrats émérites; ceux-ci se trouvent donc privés d'un droit sur lequel ils devaient légitimement compter et dont ils étaient assurés lorsqu'ils sont entrés dans la magistrature.

Il y a donc lieu de rectifier une situation qui est en contradiction formelle avec la Constitution et la loi du 25 juillet 1867.

Le projet que nous avons l'honneur de déposer rétablira

In de parlementaire stukken van die tijd vinden wij de meningen terug welke dienaangaande werden te kennen gegeven toen het regeringsontwerp aan de Kamers werd onderworpen en ook de voorwaarden onder welke het regeringsontwerp werd aangenomen, worden er duidelijk in omschreven. (Zie o. m. : Parlementaire stukken 1866-1867, bl. XIII, bl. 905. — Verslag van de heer Barbanson in de Senaat, Parlementaire stukken 1866-67, N° XLIII en Pandectes Belges, V^o, Eméritat, N° 12 en vlg. Pasicrisie 1873, 1, 288. — Pandectes Belges, V^o, Eméritat, N° 4, 20 en vlg.).

De heer Orts zegde in zijn verslag uitgebracht namens de Commissie voor de Justitie :

« De meerderheid van de Commissie sluit zich aan bij het grondbeginsel van de gedwongen oppensioenstelling, maar onder twee voorwaarden : 1) de eerste schijnt haar noodzakelijk om aan de magistraat die materiële zekerheid te verschaffen die een van de waarborgen is van de onafhankelijkheid die men aan het land heeft willen geven wanneer men het dogma van de onafzetbaarheid van de rechters heeft uitgeroepen; zij bestaat daarin dat aan de op pensioen gestelde magistraat, zoals het door de wet aan de Universiteitsprofessoren wordt verleend, het Eméritaat wordt toegekend, d.w.z. het recht op het genot van de volledige wedde in plaats van een pensioen; 2) de tweede verhoogt de leeftijdsgrens volgens de rechterlijke hiërarchie ».

De heer Dupont verklaarde :

« De magistraat die de leeftijdsgrens heeft bereikt, behoudt al de bezoldigingen en al de eerbewijzen die aan zijn zetel verbonden zijn; er is slechts één beperking : men ontzegt hem het recht om zitting te houden, d.w.z. men ontnemt aan de magistraat die bevoegdheid welke schadelijk zou kunnen zijn voor de maatschappij. Het ontwerp verzekert aan de magistratuur een stand die haar waardig is ».

De heren Watteau en Bara lieten zich uit in dezelfde zin.

In de Senaat verklaarde de heer Barbanson, verslaggever, dat de magistraten alle voordelen van de arbeid en de actieve dienst behielden.

Indien dus de wet van 25 Juli 1867 werd aangenomen, dan was het op de uitdrukkelijke verzekering dat de magistraat die emeritus wordt, al de voorrechten, bezoldigingen en eerbewijzen die aan zijn ambt verbonden zijn, zijn leven lang zou blijven genieten alsof hij in functie bleef.

Die duidelijke en nauwkeurig bepaalde toestand werd nooit betwist en al de wetten houdende verhoging van de wedden van de magistratuur, werden stipt toegepast op de emeriti-magistraten. Hetzelfde gold, voor de laatste maal, voor de wet van 13 September 1928, die kracht van uitwerking behield tot de wet van 14 Augustus 1947.

Aldus werd het aan de emeriti-magistraten zowel door de Grondwet als door de wet van 25 Juli 1867 verleende recht, gedurende 80 jaar, door de opeenvolgende legislaturen erkend, die alle het zich tot een eer rekenden de door hun voorgangers aangegane verbintenissen na te komen.

Eindelijk kwam de wet van 14 Augustus 1947 houdende verhoging van de wedden van de magistraten.

Tot nog toe werd die wet niet toegepast op de emeriti-magistraten; deze werden dus beroofd van een recht waarop zij met recht mochten rekenen en waarvan zij verzekerd waren wanneer zij in de magistratuur zijn getreden.

Er moet dus een toestand worden hersteld die uitdrukkelijk in strijd is met de Grondwet en met de wet van 25 Juli 1867.

Het voorstel dat wij de eer hebben in te dienen, zal de

dans l'ordre constitutionnel la situation des magistrats émérites.

Le pays se doit de tenir les engagements pris en 1867 et sur la foi desquels les magistrats, actuellement émérites, sont entrés dans la carrière judiciaire et ont consacré leur vie à la justice de leur pays.

toestand van de emeriti-magistraten weer in overeenstemming brengen met de Grondwet.

Het land is aan zich zelf verschuldigd de verbintenissen na te komen die het in 1867 heeft aangegaan en op welke de magistraten die thans emeriti geworden zijn, vertrouwd hebben om de rechterlijke loopbaan te kiezen en hun leven te wijden aan het gerecht van hun land.

H. LAMBOTTE.

PROPOSITION DE LOI

Article unique.

La loi du 14 août 1947 majorant les traitements de la magistrature est applicable dans toutes ses dispositions pour fixer les bases des pensions d'éméritat des magistrats ayant été admis à l'éméritat avant le 14 août 1947; elle sera également applicable pour fixer les bases des pensions des magistrats qui ont dû résigner leurs fonctions pour cause d'infirmités avant d'avoir atteint l'âge de l'éméritat. Dans ce dernier cas, les dispositions de la loi du 14 août 1947 seront combinées avec les articles 1, 10, 11 et 13 de la loi du 24 juillet 1867.

WETSVOORSTEL

Enig artikel.

De wet van 14 Augustus 1947 houdende verhoging van de wedden van de magistratuur, is in al haar bepalingen van toepassing voor het vaststellen van de grondslagen van de emeritaatspensioenen van de magistraten die vóór 14 Augustus 1947 tot het Emeritaat werden toegelaten; zij zal eveneens van toepassing zijn voor het vaststellen van de grondslagen van de pensioenen van de magistraten die wegens gebrekkigheden hun ambt hebben moeten neerleggen vooraleer zij de leeftijd voor het emeritaat hadden bereikt. In dit laatste geval, worden de bepalingen der wet van 14 Augustus 1947 in verband gebracht met de artikelen 1, 10, 11 en 13 der wet van 25 Juli 1867.

H. LAMBOTTE,
G. BOHY,
E. SOUDAN,
Ch. JANSSENS,
Ch. HEGER,
J. MERGET.